

Zápis ze zasedání Komise pro vědu AS UK ze dne 23. ledna 2025

Přítomní: doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), doc. ThDr. Pavla Damohorská, Th.D. (HTF), RNDr. Andrej Farkaš (MFF), doc. MUDr. Jan Gojda, Ph.D. (3.LF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), doc. MUDr. Karel Ježek, Ph.D. (LFP), PharmDr. Eduard Jirkovský, Ph.D. (FaF), prof. RNDr. Jan Krejsek, CSc. (LFHK), Mgr. Karel Šima, Ph.D. (FF), Mgr. Anna Altová, Ph.D. (PřF), doc. RNDr. Jiří Dolejší, CSc. (MFF)

Omluveni: prof. PhDr. Michal Kubát, Ph.D. (FSV)

Hosté: prof. JUDr. Jan Kuklík, Ph.D. (prorektor UK), prof. PhDr. Ladislav Křišťoufek, Ph.D. (prorektor UK), Mgr. Jiří Chvátal (OAS)

Program:

1. Představením úpravy materiálu k HŘ a JŘ a domluvení dalšího postupu
2. Schválení zápisu
3. Doktorské studium (aktuality a Standardy doktorských studijních programů UK) a aktuality z oblasti vědy
4. Výkonové indikátory vědy – úprava a aktualizace
5. Návrh zástupce AS UK do Dozorčí rady GA UK

1. Představením úpravy materiálu k HŘ a JŘ a domluvení dalšího postupu

Prof. Kuklík – Část příloh musí ještě dnes odejít na VR, ve čtvrtek budou podepsány paní rektorkou. S fakultami je domluva taková, že budou mít dva měsíce. Součástí je i rámcový metodický pokyn, k němuž je možné podávat připomínky. Fakulty mají prostor si specifické otázky upravit samy a dát tam vlastní návody. Je tedy prostor k tomu něco dodat. Snažil se již velkou většinu námětů od členů komise do této verze zpracovat. Text OR je převeden do právní formy, přičemž dokument byl hotov teprve před minulým víkendem, proto jej komise dostala až začátkem tohoto týdne. Dnes to musí poslat na VR.

Rámcový metodický pokyn lze vydat až na začátku února, je možné jej komentovat do konce příštího týdne.

Dr. Greger – Jediný podnět přišel od doc. Dolejšího, a to sice návrh zpracovat definice, resp. vymezení docenta a profesora i do samotného OR.

Prof. Kuklík – Nakonec tam nedali preambuli, kde jsme se to snažili vymezit, ale dal to až na začátek formuláře. Ten bude nedílnou součástí OR, tedy jeho součástí to bude i když to nebude v preambuli. Pro komise budou doporučení, jak mají uchazeče hodnotit, zatím je to ale jen v poznámkách. Není problém z toho udělat metodický pokyn v češtině i angličtině pro členy komisí, kde budou informováni, co a jak mají hodnotit. Děkuje za připomínku, také považuje za důležité, že to bude součástí samotného OR, i když to nebude v preambuli. V samotném OR je jen stručné vymezení, které odpovídá zákonné definici.

Doc. Dolejší – Navrhoval to proto, aby to měli všichni na očích, když si ten předpis otevrou. Je skvělé, že je to v návrhu vyjádření komise, protože to by měli jednotliví členové komise číst. UK si vydává různá OR, ale ta nikdo nečte. Druhá linka naší práce by tedy měla být uvažování nad tím, kdo co čte, aby měli správné instrukce. A nejčtenější bude právě metodický pokyn a formulář. Důvod, proč by to chtěl mít zopakované v preambuli je ten, že bude jasná deklarace toho, co vlastně UK očekává. Není to z důvodu právního, ale aby si to všichni přečetli.

Prof. Kuklík – Tohle bylo součástí delší diskuse s tím, jak návrh převést do právního jazyka. Snažil se přitom najít cestu, jak to do OR dát. Přišlo mu, že takto je to návodně dostatečně. Kdo co bude číst: jemu se to jeví tak, že je stále prostor udělat metodický pokyn pro komise, kde to bude expresně řečené. To je dle něj ideální cesta. Diskuse o tom, zda zde potřebujeme preambuli, když v jiných OR není, byly dlouhé. S odůvodněním souhlasí, preambuli tam původně chtěl také, ale ve výsledku navrhuje uvedení jen ve formuláři.

Dr. Greger – Nejde jen o komise, ale jde i o uchazeče. Chceme jasně říct, kdo je docent a kdo profesor, jelikož k uchazečům to takhle nedoputuje.

Prof. Kuklík – Doputuje, bude to v metodickém pokynu. Zároveň bude muset uchazeč zodpovědět, zda a jak splňuje námi požadovaný profil docenta a profesora. V metodickém pokynu můžeme jít dál a do větších detailů než v OR.

Dr. Greger – Materiály zatím ještě nejsou v angličtině, je to tak?

Prof. Kuklík – Přesně tak, překladatel to udělá, až budou dokumenty ve finální podobě. Omlouvá se tedy, že současný anglický text v přílohách je jeho vlastní, bude to teprve korigováno.

Dr. Greger – Kdy tedy bude finální a správný dokument? A budeme mít záruku správných formulací?

Prof. Kuklík – Anglický překlad bude garantovat doc. Chromá z PF, která dělá předklady ostatních OR. Oborově to pohlídáme, aby terminologie seděla.

Prof. Křišťoufek – Je v OR uloženo fakultám, že musejí být i jejich OD vydána v angličtině?

Prof. Kuklík – Ano, bude to tam, na tom se trvá. Jen bychom angličtinu jako jednacím jazyk měli do budoucna přidat i do vnitřního předpisu (Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem). Zároveň je zde další důvod, proč musíme trvat na dvojazyčnosti řízení a podkladů, a to sice že se jedná o náš závazek v rámci HR Award.

Po odeslání definitivního textu půjde materiál ihned na překlad a revizi, kdy bude celý text přeložen. Doufá, že to bude do týdne od finalizace. Při vydání to již bude dvojazyčně.

Dr. Greger – Bude tedy příležitost se ještě podívat na anglickou verzi, ale nyní komentujeme jen verzi v češtině. Komentovat je možné do příští neděle, po doručení přeložených materiálů je nasdílí do téže složky, jako nyní, ať to má komise na jednom místě.

Prof. Kuklík – Nyní se ještě kontroluje tabulka s akreditacemi, která bude rozdělena, budou tam uvedeny jednotlivé fakulty. Je předpoklad, že všechny fakulty budou mít jednotný zdroj.

Dr. Greger – Děkuje zároveň za dodatečný podklad k Ph.D. studiu, dává smysl, aby i návazné stupně byly podobně dělené, jako dělíme doktorandy, a to i formálně.

Prof. Kuklík – Je to výhoda i pro fakulty, jelikož NAÚ spojil akreditace pro habilitace a jmenovací řízení s doktorskými akreditacemi. Logické je to tedy i z tohoto pohledu.

Dr. Greger – Nám to taky pomůže, bude dobré si ta opatření děkana a obory habilitačních a jmenovacích řízení i doktorských studijních programů vztáhnout ke konkrétnímu panelu soc/hum/přírodovědné/lékařské.

2. Schválení zápisu

Dr. Greger informoval, že byl komisi zaslán zápis z jednání ze dne 12. prosince. K zápisu nikdo připomínky nevzněl a byl jednomyslně schválen přítomnými členy komise.

3. Doktorské studium (aktuality a Standardy doktorských studijních programů UK) a aktuality z oblasti vědy

Prof. Křišťoufek – Aktuality představoval již i na Studijní komisi. Novela ZVŠ je aktuálně ve stavu, kdy senátní výbory doporučily vrátit novelu do Poslanecké sněmovny s doporučením vypustit hlídačkovně. Hlasováno to bude dnes či příští týden. Počítáme, že ve sněmovně bude změna pravděpodobně přijata. Kdy se tak stane se těžko odhaduje, nevíme tedy, kdy bude finální verze novely podepsaná od prezidenta. Počítáme, že finální verze bude v dubnu či květnu. U části k Ph.D. studiu by ale již nemělo dojít k žádné další změně.

V mezičase se konala konference na PF MUNI k novele ZVŠ. Původně se čekalo, že se budeme bavit již o finální verzi zákona. Bylo zajímavé zjištění, že většina VŠ na to není moc připravená a čekají, co se stane, což není ideální. UK je dost napřed oproti ostatním, i když se nám to tak nemusí zdát. Bylo dobré, že zároveň ladíme věci s pror. Pospíšilovou z MUNI. Připravují detailnější materiál na RKR, který přinese na únorovou komisi. Řeší nyní realizaci doktorského příjmu a nakládání s ním. Jsme blízko finální podobě, a přestože některé věci jsou technického rázu, tak jsou velmi zásadní (např. otázku, jak naložit s příjmem z nemocnic). Nyní se konají schůzky s vedeními fakult, přičemž většina fakult je na reformu Ph.D. studia připravena. Byl až příjemně překvapen stávajícím stavem.

Ke Standardům Ph.D. studia – o nutnosti tvorby tohoto dokumentu se hovořilo dlouhodobě, nyní na tom začali pracovat. Původní ambice byla sladit podmínky pro doktorandy napříč UK, nebo minimálně v rámci panelů. Ukázalo se to jako neprůchodné. Po analýze stavu a podmínek všech 200 Ph.D. studijních programů se ukázalo, že většina z nich nemá standardy doktoranda nijak specifikované. Nově tedy tyto Standardy dají rámec toho, co má být pro jednotlivé obory specifikováno. Důraz bude na transparentnost, aby měli studenti jasné informace o požadavcích, které na ně bude fakulta klást. Celý dokument bude koncipován jako: „pojdme si říct, co tam má být“. U Standardů se s fakultami dohodli, že je bude možné připomínkovat do konce ledna.

Dr. Greger – Dle něj je dokument dobrý, komentáře jsou tam spíše k vyjasnění si některých otázek. Míra a obsažnost je dobrá, vyladění je třeba jen v míře porozumění. Přijde mu nejefektivnější si to vypořádat, ale problém je, že jsou dva dokumenty, v nichž jsou připomínky, jelikož nefungovalo sdílení. Projdeme si je na příštím jednání. Nyní nechá čas do další neděle na komentování a pak by požádal pror. Křišťoufka a Nachtigala. Následně zkusí připravit souhrn pro komisi.

Dr. Farkaš – Ztrácí se v tom, komu je zasílána která verze. Narazili na to již při novele SZŘ, kdy byl AS přeložen dokument dosti dopředu, ale při diskusi se ukázalo, že naše verze je již zastaralá a připomínky jsou tedy zbytečné, jelikož již existuje verze nová. Prosí, aby senát dostával stejnou verzi dokumentu, jakou mají fakulty, aby se nestalo, že komentujeme něco, co již bylo vyřešeno po dohodě s fakultami. Stejně finální verzi schvaluje AS UK, takže by bylo dobré, aby AS nebyl z diskuse vynechán a byl postaven na roveň fakultám. Prosí, aby nová verze poslaná na fakulty byla poslána zároveň i senátu.

Prof. Křišťoufek – Rozumí, u standardů jako takových mají všichni k dispozici nejnovější verzi, v níž již byly zapracovány některé připomínky fakult.

Dr. Greger – Doplní, že je dobré i nasdílet si jeden soubor napříč více komisemi. Je často zajímavé a vhodné sledovat odlišné pohledy na totožnou problematiku z různých úhlů.

Doc. Dolejší – Připojí se k prosbě dr. Farkaše. Není ideální, aby se všechny problémy řešily na konci práce na dokumentu, ale bylo by dobré je řešit již v průběhu tvorby materiálů. Některé materiály by bylo vhodné řešit s více prorektory, i když daný materiál zcela nepatří do jejich agendy, jelikož např. problematika doktorandů se prolíná takřka všemi oblastmi.

Dr. Farkaš – Požadavek SZŘ na to, aby jazyk disertační práce odpovídal jazyku akreditovaného studijního oboru jde zcela proti tomu, co je zde napsané ve Standardech Ph.D. studentů.

Dr. Greger – Souhlasí, protože některé obory mají jiné požadavky a je zcela běžné, že se na některých oborech píšou závěrečné práce pouze v angličtině.

Prof. Křišťoufek – Doktorandi jako takoví se jeho agendy týkají, novela SZŘ již tolik ne. Souhlasí ale s řečeným: nyní se bude projednávat paragrafové znění a tam takovéto chyby nesmí být. Tato připomínka byla diskutována i na setkání s proděkanem pro doktorské studium a uvědomuje si, že je to chyba, obzvlášť kdyby to bylo v nadřazeném předpisu. Jazyk akreditace programu sice má nějaké implikace, ale musíme se zamyslet nad všemi důsledky.

Dr. Greger – Je vhodné na to zítra na plénu AS upozornit, nebo věříme, že to bude skutečně zapracováno?

Doc. Brom – Důvěřuj, ale prověřuj. Zítra by bylo vhodné to zmínit.

Dr. Greger – Do neděle příštího týdne tedy materiál Standardů komentuje Komise pro vědu, pak bude čas na reakci na naše připomínky a následně bude mít komise prostor komentovat vypořádání našich připomínek.

4. Výkonové indikátory vědy – úprava a aktualizace

Prof. Křišťoufek – Jsou tam dva podklady. První je aktuální modelace používající současná data, tedy jak by to vypadalo, kdybychom na současná data aplikovali nové změny, přičemž zásadní změny jsou dvě. První je, že je již pracováno s novým seznamem monografií. Druhá věc je, jak je naloženo s ESCI. Pro kontext: ESCI je jeden z indexů WoS, kdy se jedná o rozšíření SCIE a SSCI. Dva/tři roky nazpět začal WoS napočítávat metriku přes všechny indexy. AIS je tedy napočítán přes SSCI a ESCI. Kromě toho, že je podle toho AIS napočítáván více jak rok, tak po poslední aktualizaci v červnu 2024 již podle toho začali počítat i percentily, popř. i kvartily. V rankingu jsou zahrnuty všechny, je to společný řádek a tabulka je napočítávána přes všechno, nehledě, přes co to řadíte. Není jednoduchá metoda, jak to odlišit. Z toho vychází jak JCR, tak WoS při svém řazení. Navrhujeme, abychom pracovali s metrikou AIS jako takovou a neptali se na detaily. Tím pádem bychom napočítávali percentily pro přírodovědné a lékařské obory přes SSCI a ESCI dohromady. Pro sociální vědy a část humanit to znamená, že bychom pracovali s SSCI a ESCI. Zachováváme vzorec, což je šikovné, jelikož nemáme kvartily. Na MUNI s tím také jistým způsobem pracují a jejich přístup je takový, že také chtějí zahrnout obě varianty, vč. ESCI, přičemž oni v jejich systému pracují s kvartily.

Nyní se s kvartily děje to, že časopisy z ESCI mají často horší ukazatele, jelikož po sesypání indexů se většina z nich nasype do Q3 a Q4 a z velké části posunou nahoru stávající Q3 do Q2 a některé Q2 to posune do Q1. V našem případě nelineární funkce se to propisuje trochu jinak, nicméně to, že se Q3 přesunou částečně do Q2 nafoukne počet bodů, které jsou v systému. Nicméně tím, že rozdělujeme fixní objem prostředků pro časopisecké publikace, tak se to doškáluje. Dělíme stále stejný objem peněz.

Jak se to propisuje: nejsou tam dramatické změny v publikacích. Ano, pro některé fakulty to udělá relativně slušný bonus, ale jsou to většinou fakulty, které jsou „v zajetí malých čísel“. Sloupeček I v modelu v excelu ukazuje nárůst, ale to je dáno tím, že je tam publikací relativně málo. Systém to výrazně nerozhýbe. Zároveň to pracuje s technickým faktem toho, že AIS je napočítáván přes

všechny časopisy. Nedává smysl říct, že bereme AIS jako metriku, ale není nám dost dobrý pro rozpočítávání prostředků.

Historické okénko: ESCI zvýší počet započítávaných časopisů hlavně u společenských a humanitních věd. U SCIE k tomu došlo již dříve, kdy původně existovaly dva indexy: SCI a SCIE. Ke sloučení obou indexů došlo již před lety a nevylučuje, že v budoucnu zůstane také jen ESCI. Nezapomínejme na to, u sci-medu k rozšíření původního indexu již v minulosti došlo.

Dr. Greger – Doplní, že ve společenských vědách se dříve publikovalo zcela jiným způsobem, mimo časopisecké struktury, proto tam to rozšíření musí být větší. Tlak je ze všech stran a zemí. Časopisů přibývá, jelikož se dříve publikovalo v jiných formátech. Jedná se o historický vývoj. Zajímá jej vládní úroveň, zda se i v republikové bibliometrii bude ESCI započítávat. Půjde tímto směrem celá republika? Pokud ne, tak kdy čekáme, že se tak stane?

Prof. Křišťoufek – V návrhu nové metodiky 25+ se s tím zatím nepracuje, přičemž UK a MUNI to společně připomínají, jelikož to tam chceme. Měli by to reflektovat, nemalá část VŠ se k naší logice připojila. Nepodceňoval by ale hodnotitele v tom, že neví, co je kvartil a jak funguje.

Doc. Brom – Řádky 44-46 ve sloupci C jsou nastaveny jak? Jaká je za tím interpretace?

Prof. Křišťoufek – To značí, pro který rok se počítá s rozšířením. V původní variantě bylo napočteno, jak by to vypadalo, kdyby se to počítalo jen za poslední rok. To je to, co navrhuje, aby se pracovalo s posledním rokem, aby se to počítalo jen pro nový rok, který přibude k modelu.

Doc. Brom – Návrh je tedy 001. Nyní se díváme, jak je to navrženo?

Prof. Křišťoufek – Ano, ale je to na starých datech, které byly použity pro rok 2024. Je to za roky 2021-2023. Toto je ukázka toho, jak by rozdělení vypadalo, kdybychom u modelu použitého pro rok 2024 počítali i s ESCI. Data pro to, jak se bude rozdělovat pro současný rok, se teprve dopočítávají.

Doc. Brom – Rozumí, ale až budeme počítat nový rok, tak bude nastavení tedy 011, nebo i nadále 001?

Prof. Křišťoufek – Navrhují, aby se pro rok 2026 počítal rok 2024 s ESCI a roky 2023 a 2022 bez ESCI. V roce 2027 bude rok 2023 bez a roky 2024 a 2025 se zahrnutím ESCI. V roce 2028 pak všechny tři započítávané roky s ESCI.

Doc. Brom – U modelu A-J na řádcích 75 a níže: nechápe, proč se liší sloupečky I a J procentuálně. Jsou to stará data, kde se měnilo jen ESCI a jen jsme přidávali monografie. Jak je možné, že se sloupečky tak moc liší? Např. na FF rostou na publikacích o 7 % a o 2,5 % jdou dolů. Kde se bere diskrepance mezi publikacemi a celkem?

Prof. Křišťoufek – To jsou monografie. „Publikace“ značí co by se stalo, kdyby se počítaly pouze publikace, zatímco „celkem“ je včetně všech změn, včetně monografií.

Doc. Brom – Takže si FF výrazně pohoršila tím, že se přidal Cristin.

Prof. Křišťoufek – Ano, FF prodělala na tom, že se rozšířil seznam monografií. Používají seznam, který schválila k tomu vytvořená komise.

Doc. Brom – Takže na monografiích to vychází tak, že si průměrně polepšil koš soc-hum fakult a sci-med si trochu pohoršil. Čte ta data správně?

Dr. Greger – Ano, to sedí. Jedná se ale o kombinaci více změn.

Dále komise diskutovala nastavení parametrů modelů výkonových indikátorů a změny, které nastanou při novém napočítávání výkonových indikátorů se zahrnutím ESCI. Komise se shodla na postupném zavádění ESCI pro poslední rok nebo pro rok 2024 a následně dva roky (2024, 2025) a finálně tři roky (2024-2026).

5. Návrh zástupce AS UK do Dozorčí rady GA UK

Dr. Greger – Jaké jsou další plány s GAUK, plánuje se nějaká změna? Vidí jako politicky důležité, abychom tam měli někoho z AS UK. Pokud to bude ve stejném režimu, tak to není tak důležité, ale pokud se bude GAUK měnit, tak by měl být v jeho DR někdo z AS, kdo na tyto změny dohlédne.

Prof. Křišťoufek – Závisí to na tom, zda a kdy bude nový zákon 130. Kdyby se SVV zrušilo, tak ke změně dojde, ale neví zatím k jaké. Hovoříme zde o GAUK, kde byla úspěšnost taková, že grant dostal asi každý třetí doktorand. Lze tedy očekávat, že se snížením počtu doktorandů to budeme muset nějak upravit, aby to byla skutečně soutěž. Je to ale hodně podmíněné tím, co se stane se 130. Ministr jej má jako prioritu, ale priority se mění a čas ve funkci je krátký. Když nový zákon neprojde, tak GAUK zůstane tak, jak je.

Dr. Farkaš – Má za to, že DR nemá zásadní vliv na chod GAUK. Větší vliv má Grantová rada (GR) agentury. Nevadí mu, že by v DR nebyl někdo z řad senátorů AS nebo někdo na AS napojený.

Má však zpětnou vazbu k fungování GAUK jako takového, aby došlo k prostudentským změnám, které má na starosti právě GR. Dává dohromady zpětnou vazbu studentů pro GR, ať již k hodnocení, jejich časování, vkládání informací do aplikací, aby ten „uživatelský“ pohled dostala i GR. Dle něj je komunikace s prof. Komárkem z GR velmi dobrá, je otevřený podnětům, které by GR následně projednávala.

Dr. Greger – Pokud nebude jiný návrh, tak navrhuje doporučit delegaci dr. Bittnerové. Obecná připomínka: stálo by za to se podívat, zda jsou členy GR osoby, které skutečně vědu dělají. Často mu přijde, že někteří členové obdobných orgánů paradoxně málo publikují a granty nemají.

Dr. Altová – Mezi hodnotiteli a GR hlavně netečou informace o tom, co přesně se hodnotí. Studentům pak chodí hodnocení ve smyslu: „projekt je vhodný na pár článků, ale ne na celý grant“. Osobně má za to, že když Ph.D. student vydá více jak jeden článek z GAUK, tak je to úspěch.

Dr. Greger – Můžeme se bavit o doporučených kritériích hodnocení GAUK, ale ani GAČR je nemá. Má však za to, že by alespoň obecná kritéria měla být zveřejněna. Pak budou hodnotitelé hodnotit ve vztahu k těmto kritériím, a ne s ohledem na vlastní očekávání, která se různí člověk od člověka.

Návrh usnesení:

Komise pro vědu AS UK doporučuje plénu AS UK navrhnout PhDr. Danu Bittnerovou, CSc. za členku Dozorčí rady GA UK.

Hlasování: pro 8, proti 0, zdržel/a se 0

Schváleno

Do bodu Různé se nikdo nepřihlásil a jednání bylo ukončeno v 11:00 hod.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Za správnost: PhDr. David Greger, Ph.D., předseda Komise pro vědu AS UK